

מסורת הש"ס

(א) יצמות סו: כמותו ק. קדושן מנ, (ז י"א ובורר, (ג נפי מן הכא), (ד) כמותו (ג): לעיל ז. מדרס ס.; (ס) [כמותו ז: לעיל ז.], (ו) מתיא': למיטק של, (ז) ונק ככמותו ק.], (ח) בדפ"ר הכא משמע, (ט) וי"ע מוס' כמותו ק. ד"ה בוררין ומוס' קדושין מז. ד"ה ובוררין ומוס' זכר, (י) ד"ה [ושמאל], (י"א) דרכ נחמן ע"י רש"י, (יב) בדפ"ר אפי"ג דממונה טעו,

הגהות הב"ח

(א) גפ' קרי באורנייכו: (ב) הוב' ד"ה יומין וכו' לעובר דמתעלה חלקן:

מוסף רש"י

בית דין מעמידין להן אפוטרופוס: לכל אחד ואחד מן הקטנים (כחובות יפה. ובוררין להן חלק יפה. ובורר כל אפוטרופוס שלהן. ואמר יפה לחלקן (יבמות סו) לכל אחד, יפה לה ויהא לה (קדושין סב). כל אפוטרופוס למיטק שלו (כחובות ק.). הגדילו: קיטומים, יכולין למחות. ומיהא חלקה לפירות דעד מחאה (יבמות סו). גורלה. טוה. (סנהדרין צה). הייא. מהי. (שבת קסז). ופסקיה מברא. מעבר המסע שאלא מלא בית המעברות (ענין ל. הסגר הפסקה, שהיה המעברות מזד העיר ולא יכול לעבור (כחובות ז.)) חזו דאתאי. שגלמי. (מס' לא שמיא מחי. דלא מסי) עד הכא ואין טענת אונס נתנאי גיטין למימר אינטיקא, אז נמי יש אונס בגיטין. הא אוקימנא בשמעתא קמייתא דכמותו דהאי אונסא דשתי האו ואינטי ליה לאבטי (ענין ל.) והוי גיטא ואס רתמא מיעלא לאחר וחס לכמותא נפקתא אונס (כחובות ז.). אין אונס בגיטין. אין טענת אונס בגיטין (כחובות ז.) אין אונס יוכל לעשון אונס נתנאי של גט (ענין ל.).

מוסף תוספות

א. ויזין דאפטר שח"פ בדרך שאר החלוקות על הגורל מפני מה מקילין על אי"כ כחלוק בלא גורל ובלא שומת זכר, שפ"א ב. במילתא דשייכא ביה. מוס' כמותו ק. ד"ה ובוררין. ג. העובר פוסל אינו מאכיל, ת"ד הניח בנים אלו ואלו אוכלין רשבי' אומר זכרים יאכלו וקבות לא יאכלו וכו' ואיסק תקנתא משום דבעדי' להו חתמא כדרב נחמן, דארי"נ איהא שמואל יתומים שבאו לחלוק בבכסי אביהו וכו' כלומר ונתנין העברים לחלק הגולדים ונתנין לעובר כנגדן משאר בכסים. רשבי"א. ד. שאילו היה לו חלק בעברים לא היו אוחלים בתרומה ושמא היו מכחישיין, ונכשיו שאוכלין ע"י חלוקה זו טיול העובר חלק יפה בבכסים כנגדן ודטבא להו עבדי' להו. רשבי"א. ה. ומוכרין עבדים ליקח שדות. רשבי"א. ו. ב' אחין שחלקו ובה להם אח ממדה"ה. רב אמר בטלה מחלוקת ושמואל אמר מקמיצין ומו' רבנו שמואל מקמיצין שכל אחד יתן לו שליש מחלקו, ופריך לרב דאמר בטלה מחלוקת. מוס' כמותו ק. ד"ה ובוררין. א. ואי'ת ומואי שגא דהכא איתא גלויי דעתא טפי מעובדא דלעיל דאמר' דלקיומיה תנאי קא אתי. י"ל אה"צ דאיכא למימר הכי, אלא הכא. ר"ן. ט. דק"ל כוותיה קאמר', דאפי' מקרי גלויי דעתא אפי"ה לאו מילתא היא. ר"ן.

ימומין. קטנים: אפוטרופוס. לכל אחד: ובוררין להן. כל אפוטרופוס יצורו חלק יפה שלו^[1] שמתוך כך יהיו החלקים שווים: כח ז"ד. שמינו להם האפוטרופוס: הסם ממונא. והפקר ז"ד הפקר: הכא איסורא. דל"א ומשום מה כח ז"ד יפה לא אפקעו רבנן קדושין: גידול זכר רעילאי:

ונוולא. אורגת: הא גיעת. הראהו לה ולא מסרו לה: ברוך הטוב והמטיב. שלא מסרת לה: ולא בטל גיעא. ואס זא שליח זה ומסרו לה למחר מגורשת: גלוי דעתא. שאינו חפץ עוד בשליחות זה: אמר לנו רב ששם. רב ששם אמר לכם ואני שמעתי לזבטיל גיעא: ואלריהי רב ששם גיעא אחרינא. אלמא משום דגליא דעתיה צביטולא: אטו רב ששם מבטל גיעא דאינטי הוס. רב פילוי גלוי דעתא ליכא דלא לא אמר אנה צבטלמיה אלא רב ששם והכא ליכא גלוי דעתא ידידיה: איסו צבטליה. ואמר כהדיא ליצטיל: משום דפנוי. זני אדם הנמין וחובטין אותו צמלות רב ששם ואומר לו למה אתה מצטלו אמר להו הכי רב ששם: סנא אשקליה. שנה שנית וכפסו לזרות לכחוב אחר: אויביו קרי צאודניינו. שימו קניצת ירק דק של דלועין צאזניכס שלא תשמעו ציטולו: אשור הכו לה הייא. התחזקו לתמו מהר: אשור. כמו אשרתא דדייני (לעיל דף סו). וכמו אשרו חמוץ (ישעיה א) לשון חיוק: אטו לצטולי גיעא צעי. זה שגילה בדעתו שאינו חפץ בגירושין הגלוי כלום גילה שהוא צא להפקיען על ידי ציטול גט: לקיומי תנאה צעי. על ידי קיום נתנאי הוא צא להפקיע לומר המניתי לנא עד שלשים ואס לאו יחא גט והכי צלמי וקיימתי תנאי: אי לא נסיבנא. כתב גט ונתן לארוסתו ע"מ שאס לא יכנס עד שלשים וס יחא גט: קערינא. צברכי חופה ואונס אני: אין טענת אונס. והוי גיעא: והלכסא כנחמן. דלמר לעיל ציטול צפני שנים: והלכסא כנחמן. נמי צהא דלמר הלכה כרבי צשמיין:

והלכסא

נסיבנא עד תלתין יומין ליהוי גיעא כי משו תלתין יומין אמר להו הא טרחנא למאי ניחוש לה אי משום אונסא ס"האין אונס בגיטין אי משום גלויי דעתא בגיעא פלוגתא דאב"י ורבא הוא ההוא דאמר להו אי לא נסיבנא לריש ירחא דניסן אמרי למאי ניחוש לה אי משום אונס אין אונס בגיטין אי משום גלויי דעתא פלוגתא דאב"י ורבא והלכתא כנחמן והלכתא כנחמן

עצדים אוחלים כתרומה ויש לעובר צכך חלק יפה יתח¹ ועוד לא לכל העצדים צאלו לעשות תקנה אלא לחלק הצנים שגולדו ועוד י"ה[מ] שיש שדות שיכולין לתן לעובר כנגד העצדים שיש כח ז"ד לעשות כן כדלמר' העניקין (לקמן דף נג).^[1] ושומק הצא לחלוק שלא צדעת חברו מספקא לר"י אס יכול לחלוק הקרקעות ששייכא פקידא צרוחות ואין לדקדק מהא דלמר צפ' צית כור (ז"צ דף קו:)¹ אלא מעתה היני צת מלכא אחי דקיימי ואזול תרי מינייהו ופולגו הכי נמי דצטלה מחלוקת דמשמע שהחלוקה קיימת אע"ג דצקדקע מיירי שהחלוקה צבקדקע קיימת איכא למימר היינו כשחזר וחלקו עמו נפל לו בגורל אותו חלק עצמו שנפל לו בחמיה כשחלקו השנים צלעדיז דלא קיימת חלוקתם אצל מ"מ חזר ומטיל גורל עם שניהם כאליו צאים לחלק בחמיהם): (התם ממונא הכא איסורא. וא"ת אי"כ היכי דייק לעיל ממה שחזר רצי ועשה כרש"ג צהיהא דכמותות (דף ק.)¹ דחזר צו נמי ממאי דלמר ציטלו מצוטל הא איכא לחלק צין איסורא לממונה וי"ל דרב נחמן דלמר הלכה כרבי צשמיין הוא דמפלגי צין איסורא לממונא אע"ג "דרבי גופיה לא מפליג צין איסורא לממונא היכא דטעו מ"מ רב נחמן מפלגי אליצא דרבי אפי' י"ה צממונא דטעו דהא רבי גופיה חזר צו כמותות והכא פסיק רב נחמן כותמיה אצל הנהו דלעיל לא מפליג וכי פריך הכא דרב נחמן אדרב נחמן היה יכול להקשות והא רבי גופיה אדר ציה מצוטלו מצוטל כדמוכח היהא דכמותות אלא דניחא ליה לאשקאי דרב נחמן אדרב נחמן גופיה ועי"ל דהכא מחלק צין איסורא לממונא דלא טעו אצל לעיל מדמה ממונא דטעו לאיסורא וצפ"צ דקדושין (ד' מז). וצכמותות צפ' אלמנא (דף ק.) פריך ארב נחמן דפסיק התם הלכה כחכמים מההיא דיתומים צבאו לחלוק דלית ליה לרב נחמן מה כח ז"ד יפה ומשני הא דטעו הא דלא טעו ורבי ודאי כשחזר צו מההיא דכמותות חזר צו גס מציטלו מצוטל והא דפסיק רב נחמן כרבי צביטלו מצוטל משום דלחיו פוסק צהיהא דכמותות כחכמים: וא"י משום גלויי דעתא פלוגתא דאב"י ורבא. ה"יינו לפי צכרת אצ"י² אצל רצא קאמר לעיל אטו לצטולי גיעא קצעי לקיומי תנאי קא צעי ולא פליג רצא הכא:

השולח פרק רביעי גימין

לד.

יתומין שבאו להצדיק בו'. אומר ר"ת דוקא שניהם רוצים אצל אחד רוצה ואחד אינו רוצה לא והיכא שלא צאו שניהם אלא אחד והשני אינו צפנינו אמר ר"י דחולקין דהא צריש פרק ז' דקדושין (דף מז). מייתי לה אצלוקת הארץ שהיו שם כמה יונקין שדים ומיהו אין ראהי גמורה משם דלאו לגמרי מדמי לה דחלוקת הארץ היתה על פי הדיבור והיו שם אורים ותומים [משום הכין] הגדילו אין יכולין למחות וצפרק אלמנא ציבמות (דף סו:). דלמר (כולס) זכרים יאכלו אע"ג דשמא ימאלא עובר זכר דעצדינן תקנתא דרצב נחמן נמי אין ראהי דהתם שאני דלע"פ שלא צא כי אס האחד עצדינן להו תקנתא לפי שיש תקנה גס לעובר י"ה ומתעלה חלקו צכך צמה שיאכלו עצדים של אלו כתרומה שלא ימוטו דרצב:

ר"ח דבורכים להם ז"ד דלריך שומת ז"ד ואפוטרופוס מעמידין להן לשמור לכל אחד חלקו צפני עצמו דעד עמה היה שומר הכל יחד ובוררין ע"י גורל דאין טריחומא להטיל גורלות^א ואפילו צגורל שייך לצרור חלק יפה כגון אס יש שלש שדות צטוב שיטול כל אחד ואחד שדה אחת ויהיה חלקו צצת אחת ממנה שיחלוקו כל שדה לג' חלקים וכמה ענייני צרירות יש צו בחלונות וסולמות ודךך דיוקא צצבר שאין שייך צו גוד או איגוד חולקין ומדקדק ר"ת דאי חולקין אפילו צצבר ששייך צו גוד או איגוד תמאי דחיק צריש האיש מקדש (קדושין דף מז:)¹ יכולין למחות צרוחות הוה ליה למימר דיכולין למחות¹ צגוד או איגוד והא דלא קאמר יכולין למחות אס טעו צפחות משמות דמכרן קיים משום דלא מסתבר שיאמר שמואל אס הגדילו יכולין למחות צצביל טעות צפחות משמות דמדוע שמואל ויש ליפות צכך כח ז"ד דהוי כמלן דלא טעו כלל אע"ג שיכולין למחות צרוחות צוה אין ליפות כח ז"ד דאין זה תלוי צצומא וכי"ש דאס נפרש דמכרן קיים ומחזיר האונאה דלמי שפיר ומיהו יש לדמות דחדא מינייהו נקט ומההוא דיצמות דפרק אלמנא (דף סו:)² דמשמע צעושים תקנה לכל העצדים שיאכלו כתרומהו שנותנין לצנים כל העצדים וחלק אחד נותנים לעובר כנגדן אין להוכיח דחולקין אפילו צצבר ששייך צו גוד או איגוד כגון העצדים דשאני התם דמתעלה חלק העובר צכך צמה

כולה בעדים קמיירי ומ"ה אמר להם שיסתמו אזניהם שלא ישמעו בטולו ויהיה בטול בלא עדים ולא ויעיל כלום ואצ"פ שרואים גילוי דעתו שרין אחריהם כדי לבטלו גלויי דעתא לאו מילתא הוא והנכון בעניני לומר דרב יהודה ס"ל והלכה כרשב"ג ולית ליה דרב נחמן ומסיק תלמודא והלכתא כרב נחמן דאמר להכח כר' בשותחין והלכתא כנחמי הוא אב"י דאמר גלויי דעתא ביטא לאו מילתא הוא וזו היא א' מעי"ל קנינ' שהחליכה כאב"י: ההוא אב"הו וזו היא ב' יום יחא גט כי מטי יום תלתין אמר להו קטרנתא פ"י בצרכי הסעודה אני טורח ומכין אמרי למאי ניחוש לה אי משום אכל שלא יתקיים הבטול בלא עדים שאלו עדים שניהם מוריס הבעל והאשה מי לא בטולי וי"ל לפי הדחק שהביטול בלי עדים אינו מועיל ואע"פ ששניהם מוריס. ומתני' דחנן הגיע השליח וקדם אצל אשתו

כולה בעדים קמיירי ומ"ה אמר להם שיסתמו אזניהם שלא ישמעו בטולו ויהיה בטול בלא עדים ולא ויעיל כלום ואצ"פ שרואים גילוי דעתו שרין אחריהם כדי לבטלו גלויי דעתא לאו מילתא הוא והנכון בעניני לומר דרב יהודה ס"ל והלכה כרשב"ג ולית ליה דרב נחמן ומסיק תלמודא והלכתא כרב נחמן דאמר להכח כר' בשותחין והלכתא כנחמי הוא אב"י דאמר גלויי דעתא ביטא לאו מילתא הוא וזו היא א' מעי"ל קנינ' שהחליכה כאב"י: ההוא אב"הו וזו היא ב' יום יחא גט כי מטי יום תלתין אמר להו קטרנתא פ"י בצרכי הסעודה אני טורח ומכין אמרי למאי ניחוש לה אי משום

עין משפט ונר מצוה

י' א ב מ"י פ"י מהל' נחלות ה"ד' סמנ עשין לו טו"ע"ע ח"מ ס' רפט סעי' א': יח ג ד מ"י פ"ו מהל' גירושין ה' כה סמנ עשין לו טו"ע"ע אה"ע ס' קמא סעי' סז: יט ה מ"י פ"ט מהל' גירושין ה"ח סמנ שס טו"ע"ע אה"ע ס' קמד סעי' ה:

פסקי ר"ד

שמואל יתומים שבאו לחלוק בבכסי אביהו ב"ד מעמידין להן אפוטרופוס ובוררין להן חלק יפה ואם הגדילו יכולים למחות ורב נחמן ידידיה אמר אם הגדילו אין יכולין למחות א"כ מה כח ב"ד יפה: התם ממונא הכא איסורא א"א משום מה כח ב"ד יפה לא אפקעו קידושין. גידול בר עילאי שדר לה גיעא לדבריתו אתא שליח אשכחא דיקתבה ונוולא. פ"י היתה אורגת והראה לה גיעא ולא נטלו לה ואמר לה הא גיטך אמרה ליה ויל השתא (כרי) [מיהא] אתא לגביה בעל א"ל ברוך הטוב והמטיב אב"י אמר ברוך הטוב והמטיב ולא בטיל גיעא ורבא אמר ברוך הטוב והמטיב גיעא במאי קמיפלגי בבלויי דעתא בגיעא קמיפלגי אב"י סבר גלויי דעתא בגיעא לאו מילתא היא ורבא סבר גלויי דעתא בגיעא מילתא היא פ"י המבטל שליחות הגט צריך שיבטל בפיו ואם היה לבו שלם לבטל ולא הוציא מפיו אינו כלום דדברים שבלב אינן דברים הליכין כל זמן שלא הוציא מפיו הביטול אצ"ג שגילה דעתו לא הוי כלום ורבא סבר אצ"ג דק"ל דברים שבלב אינן דברים היכא דאיכא גלויי דעתא כאילו גילה בפיו דמי אמר רבא מנא אמינא לה דרב ששת אשקליה גיעא לההוא גברא בעל כרחיה אמר להו שטיהוי אמר לבו רב ששת ליבטיל גיעא ואצרכיה רב ששת גיעא אחרינא: ואב"י אטו רב ששת מבטל גיעא דאינטי הוא ההוא איהו בטליה וההוא דאמר להו הכי משום דמתחב דפניו הוא דמיקרות. אמר אב"י מנא אמינא לה דרב יהודה אשקליה גיעא לחתניה דרב ירימה ביראה. פ"י בעל כרחיה. גלויי דעתו אשקליה ובטליה ואמר להו לשהוי יתייבוי קרי באורנייכו כי היכי דלא תשמעין מיליה וכתבו ליה ואי ס"ד גלויי דעתא בגיעא טובא דעתו לאב"י דאמר גלויי דעתא בגיעא לאו מילתא היא היכא דבטלו רבא מילתא היא היכא דבטלו מפוי מי לא בטיל האויכ אמר דלייב"י קריא באונייהו (דלא לאשמעינ') [שלא] ישמעו ביטולין אטו בשמיעת העדים תליא מילתא אי בטליה מי לא בטיל ותמצא גט בטל ובניה ממורים ועדים אינן אלא לכרז העדות שבטלו אבל שלא יתקיים הבטול בלא עדים שאלו עדים שניהם מוריס הבעל והאשה מי לא בטולי וי"ל לפי הדחק שהביטול בלי עדים אינו מועיל ואע"פ ששניהם מוריס. ומתני' דחנן הגיע השליח וקדם אצל אשתו

כולה בעדים קמיירי ומ"ה אמר להם שיסתמו אזניהם שלא ישמעו בטולו ויהיה בטול בלא עדים ולא ויעיל כלום ואצ"פ שרואים גילוי דעתו שרין אחריהם כדי לבטלו גלויי דעתא לאו מילתא הוא והנכון בעניני לומר דרב יהודה ס"ל והלכה כרשב"ג ולית ליה דרב נחמן ומסיק תלמודא והלכתא כרב נחמן דאמר להכח כר' בשותחין והלכתא כנחמי הוא אב"י דאמר גלויי דעתא ביטא לאו מילתא הוא וזו היא א' מעי"ל קנינ' שהחליכה כאב"י: ההוא אב"הו וזו היא ב' יום יחא גט כי מטי יום תלתין אמר להו קטרנתא פ"י בצרכי הסעודה אני טורח ומכין אמרי למאי ניחוש לה אי משום

^[1] דאית ל"י לרבי מה כח ב"ד ומואי שגא דהכא איתא גלויי דעתא טפי מעובדא דלעיל דאמר' דלקיומיה תנאי קא אתי. י"ל אה"צ דאיכא למימר הכי, אלא הכא. ר"ן. ט. דק"ל כוותיה קאמר', דאפי' מקרי גלויי דעתא אפי"ה לאו מילתא היא. ר"ן.

^[2] דחזר צו נמי ממאי דלמר ציטלו מצוטל הא איכא לחלק צין איסורא לממונה וי"ל דרב נחמן דלמר הלכה כרבי צשמיין הוא דמפלגי צין איסורא לממונא אע"ג "דרבי גופיה לא מפליג צין איסורא לממונא היכא דטעו מ"מ רב נחמן מפלגי אליצא דרבי אפי' י"ה צממונא דטעו דהא רבי גופיה חזר צו כמותות והכא פסיק רב נחמן כותמיה אצל הנהו דלעיל לא מפליג וכי פריך הכא דרב נחמן אדרב נחמן היה יכול להקשות והא רבי גופיה אדר ציה מצוטלו מצוטל כדמוכח היהא דכמותות אלא דניחא ליה לאשקאי דרב נחמן אדרב נחמן גופיה ועי"ל דהכא מחלק צין איסורא לממונא דלא טעו אצל לעיל מדמה ממונא דטעו לאיסורא וצפ"צ דקדושין (ד' מז). וצכמותות צפ' אלמנא (דף ק.) פריך ארב נחמן דפסיק התם הלכה כחכמים מההיא דיתומים צבאו לחלוק דלית ליה לרב נחמן מה כח ז"ד יפה ומשני הא דטעו הא דלא טעו ורבי ודאי כשחזר צו מההיא דכמותות חזר צו גס מציטלו מצוטל והא דפסיק רב נחמן כרבי צביטלו מצוטל משום דלחיו פוסק צהיהא דכמותות כחכמים: וא"י משום גלויי דעתא פלוגתא דאב"י ורבא. ה"יינו לפי צכרת אצ"י אצל רצא קאמר לעיל אטו לצטולי גיעא קצעי לקיומי תנאי קא צעי ולא פליג רצא הכא: